

DATUM	14-5-2024
AAN	Commissie Milieu en Mobiliteit
VAN	Gedeputeerde Huib van Essen
ONDERWERP	Uitvoering Motie 59a 'Coöperatief provinciaal eigendom'

Inleiding

Bij de behandeling van het [Statenvoorstel Tussenbalans Regionale Energiestrategieën \(RES\)](#) op 21 september 2022 zijn Amendement 22 'Lokaal eigendom' en de Motie 58 'Iedereen kan meedoen' en Motie 59a 'Coöperatief provinciaal eigendom' aangenomen. In [Memo-voortgang-uitvoering-moties-en-amendement-lokaal-eigendom-en-participatie-def.pdf \(provincie-utrecht.nl\)](#) bent u geïnformeerd over de voortgang van de uitvoering van het amendement en de moties.

Motie 59a 'Coöperatief provinciaal eigendom'

[Motie 59a 'Coöperatief provinciaal eigendom'](#) verzoekt het College om samen met energiecoöperaties een verkenning te starten naar coöperatief provinciaal eigendom waarbij prioriteit ligt bij lokaal eigendom en vervolgens een aanvulling mogelijk wordt gemaakt via financiële inleg van particuliere inwoners in de provincie die op grotere afstand van windturbines wonen.

Met het uitgangspunt dat minimaal 50% lokaal eigendom nodig is zou het voor kunnen komen dat een windproject in een buitengebied niet opgezet kan worden omdat de omgeving niet in staat is om de financiering voor 50% lokaal eigendom te realiseren. Coöperatief provinciaal eigendom kan vervolgens ingezet worden om alsnog minimaal 50% lokaal eigendom te realiseren. Dit geeft een bijkomend voordeel dat bewoners van de provincie Utrecht meer mogelijkheden worden geboden om financieel bij te dragen aan de verduurzaming van de provincie Utrecht.

Hoe worden lokale energiecoöperaties momenteel ondersteund?

Energie van Utrecht is de koepelcoöperatie waar het overgrote deel van de energiecoöperaties uit de provincie lid (en dus eigenaar) van is. Deze koepel is met steun van de provincie Utrecht opgericht en biedt verschillende diensten aan energiecoöperaties, zoals de inzet van projectleiders bij de ontwikkeling en realisatie van duurzame energieprojecten. Daarmee kan de daadkracht en professionaliteit van lokale energiecoöperaties versterkt worden. Het projectbureau Energie van Utrecht coördineert momenteel bijvoorbeeld de coöperatieve inbreng aan het OER-project langs de A28, waar meerdere energiecoöperaties uit De Bilt, Zeist, Leusden en Utrecht bij betrokken zijn.

De provincie Utrecht heeft de afgelopen jaren al een ondersteuningsstructuur opgezet waar energiecoöperaties gebruik van kunnen maken. De ondersteuning voor het realiseren van projecten in lokaal eigendom bestaat uit verschillende onderdelen. Het [Servicepunt Energie](#) ondersteunt bewonersinitiatieven, coöperaties en gemeenten via o.a. adviesgesprekken, kennisdeling, trainingen en hulp bij het opstarten van projecten. Voor projectontwikkeling is ook steun te vinden via het platform de [Projectcentrale](#). Bij de Subsidieregeling Uitvoeringsverordening Subsidies Energietransitie ([USET](#)) kunnen energiecoöperaties subsidie krijgen voor de initiatieffase, voor het opzetten van participatietrajecten en het realiseren van inclusieve projecten. Bij het [Ontwikkelfonds](#) kunnen energiecoöperaties leningen aanvragen voor de risicovolle ontwikkelfase van zon- en windprojecten.

Opties voor coöperatief provinciaal eigendom

Als er bij lokale energiecoöperaties behoefte is aan coöperatief provinciaal eigendom zijn er verschillende opties om dit vorm te geven

1. Dienstverlening vanuit Energie van Utrecht

Coöperatief provinciaal eigendom is deels te organiseren vanuit de huidige dienstverlening van Energie van Utrecht. Het projectbureau van Energie van Utrecht heeft momenteel een coördinerende rol voor het OER-project langs de A28. Dit kan ook toegepast worden bij de andere locaties die de komende jaren ontwikkeld zullen worden. Hierbij is er wel sprake van een capaciteitsvraagstuk bij Energie van Utrecht in het geval zij de coördinerende rol bij een groot aantal van de windenergieprojecten zouden moeten oppakken.

2. Samenwerking met bestaande landelijke coöperaties

Er zijn landelijke coöperaties die lokale energiecoöperaties ondersteunen bij de uitvoering van windenergieprojecten. De Windvogel is een voorbeeld van een dergelijke coöperatie. In haar ondersteunende manier van werken is de Windvogel bereid een deel van haar coöperatief eigendom over te dragen aan de lokale energiecoöperatie tegen redelijke voorwaarden. Wel houdt de Windvogel minimaal 20% coöperatief eigendom aan. Dit doet zij om de continuïteit van haar organisatie te kunnen waarborgen.

Een praktijkvoorbeeld hiervan is het project Energielandschap Rijnenburg & Reijerscop dat momenteel wordt ontwikkeld met 50% coöperatief eigendom. De lokale energiecoöperatie Rijne Energie (25% lokaal eigendom) werkt hier samen met de landelijke energiecoöperatie de Windvogel (25% coöperatief eigendom). De Windvogel ondersteunt Rijne Energie met financiering en met kennis en ervaring. In dit voorbeeld heeft de Windvogel het 'coöperatief provinciaal eigendom' geleverd in aanvulling op lokaal. De vraag is of de landelijke coöperatie Windvogel met in totaal 3600 leden wel 'provinciaal eigendom' levert. Met de inbreng van 400 leden vanuit Utrecht, levert de Windvogel in ieder geval deels 'provinciaal eigendom'.

3. Nieuwe provinciale coöperatie opzetten

Coöperatief provinciaal eigendom kan ook vormgegeven worden door een nieuwe coöperatie op te zetten. Particuliere inwoners uit de gehele provincie Utrecht kunnen lid worden van deze coöperatie en een actieve bijdrage leveren aan de energietransitie. Deze leden kunnen vervolgens de noodzakelijke financiële middelen inleggen om met coöperatief provinciaal eigendom lokale energiecoöperaties bij te staan. Lokale energiecoöperaties die initiatief nemen voor windprojecten kunnen deze coöperatie uitnodigen om in coalities voor windprojecten deel te nemen zodat deze projecten met minimaal 50% coöperatief eigendom ontwikkeld kunnen worden.

Energie van Utrecht zou deze nieuwe coöperatie voor coöperatief provinciaal eigendom onder haar vleugels kunnen opzetten. Daarmee kunnen de opbrengsten uit coöperatief provinciaal eigendom deels gebruikt worden om de continuïteit van Energie van Utrecht te waarborgen en deels voor nieuwe duurzame projecten. Op deze wijze wordt Energie van Utrecht op termijn minder afhankelijk van provinciale subsidies.

Invulling motie 59a: Samenwerking met Energie van Utrecht

De provincie Utrecht heeft de verschillende opties besproken met de energiecoöperaties in de provincie en met koepel Energie van Utrecht. Uitkomst van deze gesprekken is dat er sprake moet zijn van maatwerk per windenergielocatie. In meerdere gebieden is er sprake van een bestaande lokale coöperatie met voldoende kennis, expertise en kansen om middelen te vergaren om een windenergieproject te ontwikkelen. Dit heeft dan de voorkeur aangezien het eigendom dan zo lokaal mogelijk georganiseerd kan worden. In andere gebieden heeft de bestaande lokale coöperatie provinciale of regionale ondersteuning nodig om een windenergieproject te realiseren. En in sommige gebieden is er nog geen lokale coöperatie en heeft de omgeving ondersteuning nodig om dit op te richten.

Om dit maatwerk te kunnen leveren is de meest efficiënte optie om te gaan voor optie 1 (dienstverlening vanuit Energie van Utrecht), maar hierbij wel aandacht te hebben voor het capaciteitsvraagstuk. De provincie heeft daarom een opdracht uitgezet aan het projectenbureau van Energie van Utrecht om in alle meest kansrijke gebieden die door GS zijn vastgesteld in beeld te brengen in hoeverre eigendom lokaal goed georganiseerd kan worden. Met deze opdracht wordt dit in beeld gebracht, maar ook gelijk ondersteuning geboden vanuit de provinciale koepel als dat nodig is. Energie van Utrecht kijkt met deze opdracht ook of er voldoende lokale financiering gevonden kan worden of dat dit provinciaal georganiseerd zou moeten worden zoals motie 59a vraagt. Als dit het geval is ondersteunt Energie van Utrecht om dit coöperatief provinciaal eigendom te organiseren. Tot de zomer ligt de focus voor deze opdracht bij de meest kansrijke gebieden die door gemeenten worden opgepakt. Na de zomer zal ook gekeken worden naar andere meest kansrijke gebieden indien dit nodig blijkt te zijn.

Afsluiting

In deze memo is motie 59a uitgewerkt en is aangegeven met welke afwegingen en met welke aanpak Energie van Utrecht het idee van coöperatief provinciaal eigendom oppakt. De provincie zet zelf geen nieuwe dienst op maar ondersteunt de lokale energiecoöperaties en koepelcoöperatie Energie van Utrecht hierbij waar nodig.